

Sygn. akt

III AUa 225/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **5 czerwca 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Alicja Podczaska SSA Roman Skrzypek
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **5 czerwca 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) **Szpitala (...) w K.**

z udziałem zainteresowanych: Centrum (...) Sp. z o.o. w K., R. B., T. K., A. K., M. K. i A. T.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Krośnie**

z dnia **29 października 2012 r.** sygn. akt **IV U 872/12.**

I. u c h y ł a zaskarżony wyrok jak i poprzedzające go decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z dnia 12 marca 2012 r., 15 marca 2012 r., dwie z 16 marca 2012 r. oraz 19 marca 2012 r. i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania bezpośrednio temu organowi rentowemu,

II. z a s ą d z a od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. na rzecz (...) Szpitala (...) w K. kwotę 150 zł (sto pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt III AUa 225/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 5 czerwca 2013r.

Decyzjami z dnia 15, 16 (w tym wypadku dwie decyzje z tej samej daty)

i 19 marca 2012r. skierowanymi zarówno do (...) Szpitala (...) w K. jako płatnika składek , jak i zatrudnionych w nim pracowników tj. R. B., T. K., A. K., M. K. i A. T., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 3, art. 4 pkt. 2a, art. 8 ust 2a, art. 17 ust. 1, art. 18 ust. 1, 1a , 2 oraz 3, art. 19 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 ze zm.) oraz art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 164 , poz. 1027) **stwierdził, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w/w ubezpieczonych, w okresach wskazanych w decyzjach stanowią podane tam kwoty , obejmujące również osiągnięty przez nich przychód z tytułu cywilnoprawnych umów zlecenia jakie zawierali oni z Centrum (...) Sp. z o.o. w K. .** W uzasadnieniach wydanych decyzji organ rentowy podnosił, że wyniki przeprowadzonej u płatnika składek od czerwca do listopada 2011r. kontroli wykazały ,że w okresach objętych decyzjami w/w ubezpieczeni byli zatrudnieni na podstawie umów o pracę w (...) Szpitalu (...) w K. i z tego tytułu zostali zgłoszeni do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Równolegle, na podstawie umów zlecenia zawartych z Centrum (...) Sp. z o.o.

w K. , świadczyli oni dodatkową pracę na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) Szpitala (...) w K. – w ramach umów o udzielenie zamówienia na świadczenia (...) jakie łączyły Szpital z (...) (przy zabezpieczeniu przez Szpital obsługi (...) , (...) w trakcie realizacji tej umowy) - przy czym od przychodów osiągniętych z tytułu wykonywania tych umów, w okresach podanych w decyzjach, Szpital nie deklarował składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

W tej więc sytuacji , zdaniem ZUS wskazywani w decyzjach ubezpieczeni winni być traktowani jako pracownicy Szpitala w rozumieniu art.8 ust.2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w pełnym zakresie , co oznaczało obowiązek płatnika składek- w tym wypadku (...) Szpitala (...)w K. uwzględniania w podstawie wymiaru składek tych osób także osiągniętych przez nich przychodów z w/w cywilnoprawnych umów zlecenia. Na potwierdzenie zaś swych racji organ rentowy powoływał stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w uchwale z dnia 2 września 2009r. II UZP 6/09 OSNP 2010/3-4/46.

W jednobrzmiących odwołaniach od w/w decyzji ,(...)Szpital (...) w K. wniósł o ich zmianę poprzez stwierdzenie, że nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe dla R. B., T. K., A. K., M. K. i A. T. z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych przez w/w z Centrum (...) Sp. z o.o. w K. , a przychodu

z w/w umów nie uwzględnia się w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy w Szpitalu (...) w K.. Ponadto wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od organu rentowego kosztów postępowania według norm przypisanych. W uzasadnieniu tak wyrażonego stanowiska procesowego odwołujący naprowadzał ,że zawierane przez niego z Centrum (...) Sp. z o.o. w K. umowy

o udzielenie zamówienia na świadczenia zdrowotne , w świetle przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 1991r. o zakładach opieki zdrowotnej (tekst jednolity Dz. U.

z 2007r. Nr 14,poz. 89 ze zm.) ,oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 13 lipca 1998r. w sprawie umowy o udzielenie zamówienia na świadczenie zdrowotne (Dz. U. Nr 93,poz. 592) nie są umowami cywilnoprawnymi o jakich mowa w art. 8ust.2 a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 ze zm.),

a w związku z tym przepis ten nie ma tu swego zastosowania , podobnie jak dotycząca jego wykładni -przywołana przez ZUS - uchwała Sądu Najwyższego z dnia

2 września 2009r. II UZP 6/09 OSNP 2010/3-4/46. Niezależnie od tego odwołujący podkreślał ,że w świetle postanowień w/w umów ,obowiązek opłacania składek obciążał podwykonawcę tj. Centrum (...) Sp. z o.o. w K. , który w wypłacanym mu wynagrodzeniu miał uwzględniane środki na tego rodzaju należności na rzecz ZUS

(...) Oddział w J., w odpowiedziach na odwołania wnosił o ich oddalenie z tych samych względów ,które legły u postaw zaskarżonych decyzji , podkreślając ,że wbrew stanowisku odwołującego art.8 ust 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ma tu swe pełne zastosowanie jako ,że przewidziane w tym przepisie umowy cywilnoprawne (w tym wypadku zlecenia) łączyły pracowników Szpitala z podmiotem trzecim tj. Centrum (...) Sp. z o.o.

w K., przy czym praca świadczona na podstawie tych umów była finalnie wykonywana na rzecz pracodawcy. Dodatkowo pozwany organ rentowy powoływał wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 20 października 2010r. III AUa 669/10 jaki miał zapaść w analogicznym do niniejszej sprawy stanie faktycznym , podając równocześnie ,że skarga kasacyjna od w/w wyroku występującego w tej sprawie w charakterze płatnika składek Szpitala ,została oddalona wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011r. III UK 22/11 .

Wyrokiem z dnia 29 października 2012 r. (sygn. akt IV U 872/12) – po uprzednim zarządzeniu połączenia wszystkich tych spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia , jak też po wezwaniu do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanych ubezpieczonych : R. B., T. K., A. K., M. K. i A. T. , jak też Centrum (...) Sp. z o.o.

w K. (którzy pozostali beczynni procesowo) , **Sąd Okręgowy Sąd Pracy**

i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie, oddalił odwołania (...) Szpitala (...) w K.. U podstaw powyższego rozstrzygnięcia legły następujące ustalenia faktyczne. (...) Szpital (...) w K. zawierał umowy o udzielenie zamówienia na świadczenia medyczne i pielęgniarские z Centrum (...) Sp. z o.o. w K.. Zgodnie z warunkami tych umów miejscem udzielenia świadczeń były poszczególne oddziały Szpitala , przy wykorzystaniu jego sprzętu i całej infrastruktury . Dla realizacji umów Szpital zobowiązał się także zabezpieczyć obsługę pielęgniarскую, administracyjną i gospodarczą. Zainteresowane : R. B., T. K., A. K., M. K. i A. T. były zatrudnione na podstawie umów

o pracę w (...) Szpitalu (...) w K. i z tego tytułu zostały zgłoszone do ubezpieczenia społecznego i ubezpieczenia zdrowotnego. Równocześnie w/w zainteresowane zawarły umowy zlecenia z Centrum (...) Sp. z o.o. w K. , których przedmiotem było świadczenie pracy na rzecz Szpitala (...) w K.. W tej sytuacji -na podstawie ustaleń pokontrolnych – pozwany organ rentowy uznał, że (...) Szpital (...)

w K. winien uwzględnić do podstawy wymiaru składek także przychód otrzymany przez zainteresowane z tytułu wykonywania umów zlecenia na rzecz Szpitala , co skutkowało wydaniem – zaskarżonych w niniejszym postępowaniu – decyzji .

W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Krośnie , dokonując oceny prawnej sprawy, uznał żądania odwołań za nieuzasadnione, a zaskarżone decyzje ZUS za odpowiadające prawu. Wskazując bowiem na zawartą w art.8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 ze zm.) szeroką- wykraczającą daleko poza sferę stosunku pracy- definicję pracownika dla potrzeb ubezpieczeń społecznych , Sąd I instancji uznał ,że w odniesieniu do występujących w przedmiotowej sprawie zainteresowanych R. B., T. K., A. K., M. K. i A. T. ,przepis ten ma pełne zastosowanie z uwagi przesądzający w tej mierze fakt wykonywania przez w/w pracy w ramach umów zlecenia zawartych z podmiotem trzecim na rzecz swego pracodawcy . W konsekwencji zaś powyższego – jak konstatawał to Sąd Okręgowy w Krośnie - to na pracodawcy jako płatniku składek ciążył przewidziany w art.17 ust 1 i 2 w/w ustawy systemowej obowiązek obliczania , rozliczania i przekazywania składek , przy uwzględnieniu w podstawie ich wymiaru także przychodów zainteresowanych z tytułu umów zlecenia . Skoro więc odwołujący tego obowiązku nie dopełnił , to decyzje ZUS o dodatkowym przypisie składek z tak określonego tytułu należało zdaniem Sądu I instancji uznać za w pełni legalne. Na poparcie zaś tak wyrażonego poglądu Sąd Okręgowy w Krośnie – w ślad za pozwanym organem rentowym- przywoływał zarówno uchwałę Sądu Najwyższego z dnia

2 września 2009r. II UZP 6/09 OSNP 2010/3-4/46 , jak i wyrok tego Sądu z dnia 18 października 2011r. III UK 22/11 Lex nr 1103 619 , podkreślając przy tym ,że wbrew stanowisku odwołującego orzeczenia te zapadły w sprawach o analogicznych do niniejszej sprawy stanach faktycznych. W podstawie prawnej wyroku ,oprócz wyżej wskazanych przepisów prawa materialnego, powołany został art.477⁽⁽¹⁴⁾⁾§ 1kpc.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie z dnia 29 października 2012r. ,zaskarżony został przez (...)Szpital (...) w K.. W apelacji z dnia 27 listopada 2012r.

(v.k- 41-45) płatnik składek, zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie;

- art. 4 ust 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 ze zm.) przez przyjęcie, iż płatnikiem składek w stosunku do osób świadczących pracę na rzecz swojego pracodawcy w ramach zawartych umów cywilnoprawnych z innym niż pracodawca podmiotem jest tenże pracodawca, nie zaś podmiot, z którym ta osoba zawarła umowę cywilnoprawną ,

- art. 8 ust 2 a wyżej powołanej ustawy ,przez uznanie, że w sytuacji wyżej opisanej z treści tego przepisu wynika obowiązek pełnienia roli płatnika składek przez pracodawcę,

a także naruszenie prawa procesowego przez błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia w zakresie kwalifikacji umów łączących szpital

z podwykonawcami , jako umów cywilnoprawnych ,

wnosił o:

zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie w całości żądań odwołań na koszt pozwanego ZUS , względnie uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania , przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego jako części kosztów procesu.

W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżący, powielając argumentację odwołań , raz jeszcze podnosił ,że łączące go z Centrum (...) Sp. z o.o. w K. umowy o świadczenia zdrowotne przewidywały obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zatrudnionych przez (...) na podstawie umów zlecenia pracowników Szpitala przez podwykonawcę , co było prawnie dopuszczalne, skutkując przywidzianym w art.4 pkt 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych określeniem tego podmiotu jako płatnika składek .Ponadto zdaniem apelującego charakter w/w umów wykluczał zastosowanie powołanego w podstawie prawnej zaskarżonego wyroku art.8 ust.2a w/w ustawy systemowej , a w konsekwencji dokonanie w oparciu o uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r. II UZP 6/09 OSNP 2010/3-4/46 wykładni tego przepisu . Niezależnie od tego odwołujący zwracał uwagę na trudności natury technicznej związane z obciążeniem go obowiązkiem odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne pracowników świadczących pracę na podstawie umów zlecenia zwartych z podmiotem trzecim (tu chociażby ze względu na brak podstawy prawnej roszczenia zwrotnego pracodawcy o zapłatę wyłożonych składek w części finansowanych przez samego pracownika w sytuacji otrzymania przez niego wynagrodzenia z tytułu umowy zlecenia).

Zainteresowani : R. B., T. K., A. K., M. K. i A. T., jak też Centrum (...) Sp. z o.o. w K., nie ustosunkowali się do treści apelacji odwołującego.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację (...) Szpitala (...) w K., zważył co następuje ;

Przede wszystkim już na wstępie podkreślić należy ,że w aktualnie obowiązującym modelu apelacji pełnej , w którym sąd odwoławczy pełni nie tylko rolę kontrolną ,ale jest w istocie sądem merytorycznym rozpoznającym sprawę niejako na nowo (bliżej na ten temat m. innymi w uzasadnieniu uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2007r. III CZP 137/06 OSNC 2007/9/125), wniesiony środek zaskarżenia , niezależnie od podniesionych w nim zarzutów ,skutkować musi -

w ocenie tut. Sądu- wydaniem orzeczenia kasatoryjnego z jednoczesnym przekazaniem sprawy do ponownego jej rozpoznania przez pozwany organ rentowy.

Powyższe jest zaś skutkiem popełnionych przez ZUS uchybień w zakresie procedowania na etapie postępowania przedsądowego , co nie zostało także konwalidowane przez Sąd I instancji rozpoznający przedmiotową sprawę.

I tak już na wstępie zauważyć należy ,że zaskarżone w niniejszym postępowaniu decyzje wydane zostały w oparciu o art.83 ust.1pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity

Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 ze zm.), tak więc odnosiły się do pochodnej ubezpieczeniu kwestii ustalenia samego wymiaru składek i ich poboru, gdy tymczasem – co jasno wynikało z zaprezentowanego już na etapie postępowania administracyjnego przez (...) Szpital (...) w K. stanowiska (przywoływane w uzasadnieniach decyzji wyjaśnienia p.o. Dyrektora Szpitala) – sporne pozostawało samo określenie płatnika składek. Powyższe czyniło więc koniecznym uprzednie wydanie przez ZUS, przewidzianej w takich razach w art. 38 ust. 1 w zw. z art. 83 ust. pkt 1 wyżej powołanej ustawy systemowej, decyzji o objęciu zainteresowanych pracowników Szpitala ubezpieczeniem społecznym z tytułu zawartych przez nich umów zlecenia (nota bene to na tle takiej właśnie decyzji organu rentowego zapadło przywoływane zarówno przez pozwanego jak i Sąd I instancji orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011r. III UK 22/11 Lex nr 1103 619). Podstawowym bowiem skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami: emerytalno – rentowym, chorobowym i wypadkowym tak jak pracownika na podstawie art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 tejże ustawy. W związku z tym osoby te podlegają obowiązkowi zgłoszenia z tego tytułu do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża zaś płatnika składek zgodnie z art. 36 ust. 1 i 2 omawianej ustawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2010r. I UK 259/09 Lex nr 585727). Nie można też nie zauważać, że pożądana, a opisana powyżej kolejność wydawania decyzji uzasadniona jest również przedmiotem postępowania odwoławczego, wyznaczanego każdorazowo przez treść tychże decyzji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999r. II UZ 52/99 OSNP 2000/15 / 601), jak też wagą procesową postępowania odwoławczego w sprawie o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (od wyroku Sądu II instancji przysługuje skarga kasacyjna).

Skoro więc tak określone decyzje nie zostały uprzednio przez organ rentowy wydane, to zaskarżone w niniejszym postępowaniu uznać należało za stanowczo przedwczesne. W konsekwencji podobna ocena dotyczyć musi zaskarżonego wyroku, bo w zaistniałej sytuacji procesowej Sąd I instancji winien był skorzystać z przewidzianego w art. 467 § 4 kpc uprawnienia zwrotu akt sprawy do ZUS, czego jednak bezpodstawnie zaniechał.

Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów natury formalno-prawnej – abstrahując na tym etapie postępowania od oceny prawidłowości przyjętego przez Sąd Okręgowy w Krośnie zaskarżonego rozstrzygnięcia - na podstawie art. 477^{14a} kpc orzeczono jak w pkt. I sentencji wyroku tut. Sądu. Ogólny wynik sprawy jak również fakt, iż przedmiotowy wyrok Sądu Apelacyjnego zamyka całe postępowanie wywołane zaskarżonymi w nim decyzjami ZUS, uzasadniały z kolei obciążenie organu rentowego poniesionymi przez skarżącego w postępowaniu apelacyjnym kosztami procesu na które składają się: opłata sądowa od apelacji w kwocie 30 zł, oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 120 zł. O powyższym orzeczono więc jak w pkt. II sentencji wyroku tut. Sądu, na podstawie art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 98 § 1 kpc i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013r. poz. 461).

Kierując zaś końcowo kilka uwag pod adresem pozwanego organu rentowego, który zobligowany został do ponownego rozpoznania sprawy, Sąd Apelacyjny chciałby podkreślić, że mające w efekcie tego zapaść decyzje o objęciu ubezpieczeniem społecznym pracowników Szpitala z tytułu zawieranych przez nich umów zlecenia, muszą spełniać wszystkie wymagania z art. 107 kpa, co oznacza konieczność odniesienia się przez ZUS do wszelkich podnoszonych dotąd zarzutów Szpitala

(w tym więc także tych związanych z przerzuceniem obowiązku opłacania składek na podwykonawcę, rodzajem umów łączących Szpital z Centrum (...) Sp. z o.o. w K. i ich ewentualnym wpływem na obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń pracowników Szpitala zatrudnionych przy ich wykonywaniu itp.).

W uzasadnieniu decyzji należy też podać czy w/w podwykonawca wywiązywał się z obowiązku opłaty składek za zatrudnionych w oparciu o umowy zlecenia pracowników Szpitala (jeżeli tak to w jakim zakresie i czy w związku z prowadzoną kontrolą ZUS uzyskano także od niego dodatkowe wyjaśnienia), przy czym konieczne jest także dołączenie do każdej z decyzji (celem ich zindywidualizowania) zarówno zawieranych umów o udzielenie zamówienia na świadczenia zdrowotne jak i umów zlecenia. W tym miejscu nie można też nie zauważać, że poza gestią pozwanego ZUS leży przesądzenie o objęciu ubezpieczeniem zdrowotnym z tytułu omawianych umów

zlecenia pracowników Szpitala (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 21 sierpnia 2012r. II GSK 781/11 LEX nr 1223951). Dlatego też w tej sytuacji wydaje się konieczne wystąpienie przez organ rentowy do (...) Oddziału (...) w trybie art.109 ust.3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2008r. Nr 164,poz. 1027 ze zm.) z wnioskiem o rozpatrzenie sprawy .

(...)

(...)